

# Ze života České pedagogické společnosti

## Konference a sjezd společnosti

Ve dnech 11. a 12. září 1996 ve Šlapanicích u Brna uspořádala ČPdS konferenci „Transformace našeho školství“, na kterou navazoval Sjezd. Z konference byl vydán sborník příspěvků, který byl zaslán jejím účastníkům. Další zájemci o tento sborník si jej mohou objednat na adrese administrace Pedagogické orientace (viz tiráž). Na Sjezdu naší společnosti:

- a) byly schváleny nové Stanovy,
- b) byly prodiskutovány další směry činnosti společnosti, na jejichž základě byly zpracovány „Podněty a doporučení“.
- c) byl zvolen nový hlavní výbor ČPdS.

Nové Stanovy, Podněty a doporučení, jakož i složení hlavního výboru včetně kontaktních adres jsou publikovány na následujících stránkách Pedagogické orientace. Aktuální informace rovněž naleznete na nově zřízené domovské stránce Společnosti v síti Internet (adresa uvedena za adresářem hlavního výboru).

## Stanovy České pedagogické společnosti

### I. Základní ustanovení

1. Česká pedagogická společnost (dále Společnost) je nezávislým odborným sdružením, a to sdružením zájmovým a dobrovolným podle zákona č. 83/1990 Sb.
2. Společnost je samostatným právním subjektem. Je volně přidružena k ČAV.
3. Společnost působí na území České republiky.
4. Sídlem společnosti je Brno. Toto sídlo se může změnit rozhodnutím sjezdu.
5. Sekretariát ČPdS sídlí v místě předsedy.

## II. Poslání Společnosti

1. Společnost podporuje rozvoj pedagogických věd i příbuzných oborů, jakož i uplatňování poznatků ve školní praxi a při řízení výchovně vzdělávacího procesu. Zabývá se problematikou výchovy a vzdělávání všech věkových kategorií.
2. Ke splnění poslání Společnost:
  - a) pořádá přednášky, regionální, národní a mezinárodní konference, semináře, kurzy a jiné akce,
  - b) spolupracuje s příbuznými společnostmi, organizacemi a institucemi v České republice a rozvíjí styky se zahraničními společnostmi obdobného zaměření,
  - c) poskytuje odborné služby (expertízy, projekty atd.),
  - d) vydává odborný časopis Pedagogické orientace a další neperiodické publikace.

## III. Členství

1. Členem Společnosti může být občan bez ohledu na národnost, politickou nebo náboženskou příslušnost.
2. Členství ve společnosti je řádné, mimořádné a čestné.
3. Řádným členem Společnosti se může stát český občan s ukončeným vysokoškolským vzděláním, který se chce podílet na její činnosti.
4. Mimořádným členem Společnosti se může stát studující vysoké školy nebo jiný zájemce o činnost Společnosti. Mimořádnými členy mohou být rovněž zahraniční zájemci.
5. Čestným členem Společnosti může být sjezdem Společnosti zvolen domácí nebo zahraniční vědecký pracovník, který se významně zasloužil o rozvoj některého z oborů pedagogických věd.
6. Řádné a mimořádné členství vzniká přijetím přihlášky a zaplacením členského příspěvku.
7. O přijetí za řádného a mimořádného člena Společnosti rozhoduje výbor pobočky Společnosti, v níž člen přihlášku podal.

## Práva a povinnosti členů a zánik členství

1. K právům členů patří zejména:
  - a) zúčastnit se sjezdu Společnosti a podílet se na jeho jednání,

- b) zúčastňovat se dalších shromáždění a akcí pořádaných Společností a všemi jejími organizačními složkami,
  - c) volit a být volen do orgánů Společnosti, toto právo nemají mimořádní členové,
  - d) podávat návrhy a hlasovat o návrzích podaných na sjezdu a na dalších shromážděních,
  - e) přednostně získávat publikace vydávané Společností.
2. K povinnostem členů patří zejména:
- a) zachovávat stanovy Společnosti,
  - b) dodržovat standardy profesionální a vědecké etiky,
  - c) platit členské příspěvky (čestní členové příspěvky neplatí).
3. Zánik členství:
- a) členství zaniká úmrtím člena,
  - b) písemným prohlášením člena, že ze Společnosti vystupuje,
  - c) u řádných a mimořádných členů nezaplacením členských příspěvků za dva roky.

#### IV. Organizační struktura Společnosti

1. K plnění svých úkolů se Společnost člení podle územního hlediska na pobočky a zájmová sdružení (kluby, unie, sekce atd.)
2. Pobočky:
- a) Pobočky jsou zřizovány podle územního principu výborem Společnosti.
  - b) Podmínkou pro vznik nové pobočky je rozhodnutí alespoň 10 řádných členů pobočku zřídit.
  - c) Vedení pobočky, program a činnost si určují její členové v souladu se stanovami Společnosti.
  - d) Orgány pobočky je plenární schůze pobočky a výbor pobočky, v jehož čele je předseda pobočky.
  - e) Předseda pobočky je členem výboru Společnosti.
  - f) K zajištění činnosti poboček slouží určená finanční částka z příspěvků. Výši částky stanovuje výbor Společnosti.

### 3. Zájmová sdružení:

- a) Ke Společnosti mohou být přičleněna zájmová sdružení, která jsou zřizována podle odborného zaměření svých členů bez ohledu na územní hledisko.
- b) O přičlenění zájmového sdružení ke Společnosti rozhoduje výbor Společnosti.
- c) Program činnosti zájmového sdružení, který si určují členové sdružení, nesmí být v rozporu s posláním Společnosti.
- d) Zájmové sdružení si volí svého garanta, který má právo se zúčastnit jednání výboru Společnosti s hlasem poradním.
- e) Podmínkou zřízení zájmového sdružení je rozhodnutí alespoň 10 řádných členů Společnosti sdružení zřídit.
- f) O finanční podpoře sdružení rozhoduje výbor Společnosti.

## V. Orgány Společnosti

1. Řídícími orgány Společnosti jsou sjezd a výbor Společnosti.
2. Kontrolním orgánem Společnosti jsou revizoři.
3. Výbor a revizoři jsou voleni na dvouleté období.
4. Sjezd Společnosti:
  - a) Nejvyšším orgánem Společnosti je sjezd jejích členů. Koná se nejméně jedenkrát za dva roky.
  - b) Sjezdu přísluší určovat hlavní směry činnosti, usnášet se o stanovách a jejich změnách, schvalovat zprávu výboru a revizorů za období od posledního sjezdu, volit členy a náhradníky předsednictva Společnosti a revizozy a určovat výši členských příspěvků a usnášet se na zásadách hospodaření. Sjezd také rozhoduje o zániku Společnosti.
  - c) Sjezd svolává výbor Společnosti.
5. Výbor Společnosti:
  - a) Výbor Společnosti (dále jen výbor) koordinuje a iniciuje činnost Společnosti v období mezi dvěma sjezdy.
  - b) Výbor tvoří předsednictvo (předseda, 1 místopředseda, tajemník, hospodář) a předsedové poboček. Při sudém počtu členů výboru se volí náhradník.

- c) Předsednictvo je voleno sjezdem Společnosti tajným hlasováním nejvíce na dvě po sobě následující období. Volba může být provedena i korespondenčně.
- d) Výboru přísluší:
  - projednávat plány a zprávy o činnosti i hospodaření Společnosti, plány a činnost redakce Pedagogické orientace,
  - svolávat a připravovat sjezd, konference atd.,
  - rozhodovat o přijetí členů Společnosti, jejichž přihláška není adresována některé z poboček Společnosti,
  - kooptovat další aktivní členy podle aktuální potřeby,
  - výbor Společnosti se schází nejméně 3× ročně.

#### 6. Revizoři:

- a) Revizoři jsou kontrolním orgánem hospodaření Společnosti.
- b) Revizoři podávají zpráva o hospodaření výboru a sjezdu Společnosti. Bez této zprávy nelze provést účetní uzávěrku.
- c) Revizoři se mohou zúčastnit jednání výboru Společnosti.

## VI. Hospodaření Společnosti

1. a) členské příspěvky
- b) prostředky poskytované Radou vědeckých společností (RVS)
- c) prostředky poskytované sponzory
- d) příjmy z vlastní činnosti
2. Společnost hospodaří se svým majetkem v souladu s platnými právními normami.

## VII. Závěrečná ustanovení

1. Společnost zastupuje a podepisuje předseda nebo se souhlasem výboru Společnosti jiný pověřený člen výboru.
2. Jestliže Společnost zanikne, připadne její majetek, jenž zbude po úhradě závazků, RVS (nebo jejímu právnímu nástupci) s podmínkou, že jej odevzdá jinému profesionálnímu zájmovému sdružení, které by se do tří let po zániku Společnosti ustavilo pro plnění obdobných úkolů v příslušném oboru.
3. Tyto stanovy schválil sjezd Společnosti dne 12. září 1996.

## Podněty a doporučení z jednání konference „Transformace našeho školství“

Naše konference probíhala v roce, který Organizace spojených národů vyhlásila Mezinárodním rokem za odstranění bídy akcemi zaměřenými například na její zmírnění, na zlepšení zdravotní péče, na snížení negramotnosti atd. Akcent na tyto problémy upozorňuje nejen na bídu materiální, která je v některých zemích, ale i na bídu duchovní, která úzce souvisí se vzděláváním a se školstvím. Vztahuje se do jisté míry tedy i k záměrům uvedené konference.

Při posuzování situace v našem školství (v časově omezeném limitu) účastníci konference, kterými byli odborníci z oblasti pedagogické teorie i praxe, vyslovili oprávněnou obavu nad stavem, který ve školství u nás nastává. Z obav nad tím, aby nedocházelo v současné době tvrdé konkurence ve světě ke snížení úrovně vzdělání, účastníci doporučili v následujícím období věnovat pozornost zejména těmto oblastem:

### A. Oblast materiální

1. Posoudit síť škol všech typů (zejména státních a soukromých) a jejich potřebnost v místech vzniku nebo zániku, a to na základě znalostí analogických výnosů prvorepublikových, které jednoznačně vymezovaly podmínky pro jejich založení, aby nedocházelo ke zneužívání a mrhání státními finančními prostředky, na něž každý z nás svými daněmi přispívá.
2. Soustředit pozornost na materiální zabezpečení učitelů, kteří zodpovídají za vzdělanostní úroveň. Dosavadní nízké platy vedou k tomu, že učitelé hledají výdělek jinde, aby zajistili rodinu a také výdaje na vlastní sebevzdělávání (nákup literatury, časopisů, cestování atd.). Tato situace, která je nejzřetelnější na ZŠ, evokuje obraz učitele z dob tereziánských, kdy se umožňovalo učitelům přivydělávat si, aby netrpěl bídou. Současná doba snad tento princip nemusí obnovovat, neboť každý ví, že několik zaměstnání znamená snížení kvality výkonu.

V této souvislosti chceme upozornit na to, že Ministerstvo školství nevyužívá podkladových materiálů, které vznikají v rámci grantů a které se uvedené problematiky týkají. Přitom se poskytují nezanedbatelné částky na řešení řady problémů, ale s výsledky se nepracuje. To jsou přímo ukázkové příklady mrhání penězi. Neřešení adekvátního finančního ohodnocení práce učitelů povede postupně ke snížení úrovně vzdělání, neboť již dnes je obecně známo, že na řadě škol učí také nekvalifikovaní učitelé. Přitom především základní školy, jak to vyplývá z jejich pojmenování,

vytvářejí půdu, na níž pak stavějí další stupně. Již naši předchůdci před 2000 lety však věděli, že počátek u všeho je nejdůležitější. Neměli bychom se vracet do počátků 19. století, které žilo ve znamení zásady, že Rakousko nepotřebuje vzdělané poddané, ale poslušné poddané.

## B. Oblast duchovní

1. Jak pedagogická teorie, tak i pedagogická praxe se shoduje v tom, že má-li úspěšně probíhat transformace školy, a to nejen z hlediska organizačního, ale zejména obsahového, musí na ni být připraven v první řadě učitel. Již v knize Aleše Pařízka „Obraz dokonalého učitele“ z roku 1822 najdeme tuto myšlenku: „Chceme-li mítí dobře vzdělanou mládež, musíme prve dobře vzdělaných učitelů mítí.“ Dnes se vzdělávání učitelů odehrává na dvou úrovních: pregraduální a postgraduální. I když v oblasti pregraduální vyvíjí iniciativu v rámci České pedagogické společnosti Unie vysokoškolských pedagogů, vytvořená z učitelů pedagogických a filozofických fakult, nelze z této odpovědnosti zcela vyloučit Ministerstvo školství, které je „hlavním odběratelem“ učitelů. Bude proto třeba navázat úzkou spolupráci mezi uvedenými subjekty, která by vedla co nejdříve k výsledkům, neboť řada materiálů je již připravena.
2. Na tento stupeň učitelské přípravy má velmi úzce navazovat další vzdělávání učitelů. Sami učitelé pociťují potřebu vedle odborných znalostí rozvíjet své pedagogické dovednosti. K tomu by měly sloužit různé instituce, které řídí ministerstvo přímo nebo prostřednictvím školských úřadů, a nikoliv různé agentury, u nichž je na prvním místě co největší zisk. Všichni obeznámení vědí, že metodická práce je založena na dovednostech, jejichž mechanismus se vytváří dlouhodobě. Proto je nepochopitelný zásah Ministerstva školství vztahující se na sedm pedagogických center, jimž byla tato možnost odebrána.
3. Důležitou osobností ve škole je ředitel. Tuto větu lze podpořit příkladem prvorepublikovým, osobností ředitele zlínské pokusné školy, S. Vrány. Domníváme se, že v konkurencích by bylo možno využít těchto zkušeností a nevybírat na místo ředitele pouze toho, kdo předloží dobře zpracovaný projekt školy.
4. Na druhé straně vzdělávacího procesu stojí žák (student), který má být vzděláván a vychováván. V řadě mezinárodních dokumentů jsou, jak známo, zakotvena práva na kvalitní vzdělání a také práva, která se vztahují k rozvoji smyslu pro morální a sociální zodpovědnost, aby se každý jedinec mohl stát užitečným členem společnosti, v níž žije. Takové vyváženosti dvou stránek jedince rozvoje není dnes ještě dosaženo.

Půjde proto v nejbližší době o zkvalitňování vnitřní práce školy, neboť jsme svědky toho, že ani Ministerstvo školství, ani někteří ředitelé a učitelé o této dimenzi příliš neuvažují.

5. Pro poznání žáků (mládeže) by bylo vhodné provést rozsáhlejší šetření světa mládeže (včetně mládeže romské), jak tomu bylo v první republice ve 30. letech, které by pak mělo čelit jejich „mravním nemocem“.
6. Česká pedagogická společnost chce z toho důvodu uspořádat konferenci, která by ve spolupráci s řadou jiných odborníků na některé problémy ukázala a snažila se o nalezení cesty a opatření, jež by napomáhala tyto „mravní nemoci“ léčit a omezit.

### C. Oblast organizační

1. Cítíme-li se jako demokratická společnost (i když v počátcích), měli bychom využívat z hlediska metod „celostátní diskuse“ o tématech, která se nás všech dotýkají. Chceme-li Masarykovo vymezení demokracie jako diskuse naplnit, měli bychom umět naslouchat a využít hlasu občanů, odborníků i mládeže při řešení problémů a při hledání cest k realizaci různých opatření.
2. Měli bychom nabídnout spolupráci Ministerstvu školství v oblastech, v nichž odborníci soustředění v České pedagogické společnosti pracují.
3. Využít pro šíření našich názorů více hromadné sdělovací prostředky.

## Adresář hlavního výboru ČPdS

- **předsedkyně:** Doc. PhDr. Zdenka Veselá, CSc.,  
ústav pedagogických věd FF MU, A. Nováka 1, 660 88 Brno,  
tel. (05) 4112 1136, sekretářka: 4112 1349
- **hospodář:** Doc. PhDr. Libor Hřebíček, CSc.,  
ústav pedagogických věd FF MU, A. Nováka 1, 660 88 Brno,  
tel. (05) 4112 1140, sekretářka: 4112 1349
- **vědecký tajemník:** Doc. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.,  
katedra pedagogiky PdF MU, Poříčí 31, 603 00 Brno,  
tel. (05) 4312 9355, sekretářka: 4312 9357
- **revizorka:** PhDr. Jana Kohnová,  
Ústav rozvoje školství, Myslíkova 7, 110 00 Praha 1,  
tel. (02) 2491 4980



- **revizor:** RNDr. Rudolf Grepl, CSc.,  
katedra matematiky VA, PS 13, 613 00 Brno,  
*tel. (05) 4118 2685*
- **členka:** PhDr. Milena Kurelová,  
katedra pedagogiky PdF OU, Reální 5, 701 03 Ostrava 1,  
*tel. (069) 611 3121/274*
- **předseda pobočky Brno:** PaedDr. Rudolf Šrámek, CSc.,  
ústav inženýrské pedagogiky MZLU, Zemědělská 1, 613 00 Brno,  
*tel. (05) 4321 2261*
- **předseda pobočky České Budějovice:** PhDr. Petr Havelka,  
katedra pedagogiky PdF JU, Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice,  
*tel. (038) 549 448*
- **předseda pobočky Liberec:** PaedDr. Josef Horák, CSc.,  
katedra pedagogiky a psychologie, Hálkova 6, 461 17 Liberec,  
*tel. (048) 23 553*
- **předseda pobočky Olomouc:** Mgr. Antonín Bůžek,  
katedra pedagogiky PdF UP, tř. 17. listopadu 6, 771 40 Olomouc,  
*tel. (068) 522 4241*
- **předseda pobočky Ostrava:** PaedDr. Petr Franiok,  
katedra pedagogiky PdF OU, Reální 5, 701 03 Ostrava 1,  
*tel. (069) 611 3121/230*
- **předseda pobočky Praha:** PhDr. Jiří Prokop,  
katedra pedagogiky PdF UK, M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha,  
*tel. (02) 2190 0107*

### **Sekretariát Společnosti a administrace Pedagogické orientace**

PaedDr. Marta Rybičková, Veletržní 3, 603 00 Brno

*tel. (05) 4323 2722, e-mail rybicka@pef.vszbr.cz*

### **Domovská stránka Společnosti na Internetu**

<http://www.ped.muni.cz/html/Activity.bk/CPdS/cpds.html>

# Zajímavé tituly pedagogické literatury

**Ernst Kret: Učíme (se) jinak.** Nápady a rady pro učitele a rodiče. Portál, Praha 1995.

Kniha podává množství podnětů a rad pro všechny, kteří usilují o realizaci humánní školy, chtějí do vyučování vnést radost a pohodu místo strachu a stresu a zapojit v procesu učení současně rozum, srdce i ruce. Nabízí modely učebních situací, které podporují samostatnost a vnitřní motivace k učení.

V teoretické části je uveden stručný přehled základních teoretických poznatků o podmínkách úspěšného učení. Praktická část obsahuje konkrétní nápady, cvičení, testy a hry, utříděné do tří skupin: spontánní učení ze zvědavosti, spontánní učení z radosti z pohybu a cvičení pozornosti.

**Pavel Říčan: Agresivita a šikana mezi dětmi.** Jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Portál, Praha 1995, 95 s.

Kniha zahrnuje výsledky našich i zahraničních výzkumů zaměřených na výskyt šikany a dalších agresivních projevů mezi dětmi, podává analýzu hlubších psychologických příčin dětské šikany. Autor ukazuje, jak mohou dospělí nevědomky sami navozovat nebo dokonce podporovat situace, v nichž se dítě stává obětí beránkem svého okolí. Zároveň ovšem nabízí metody, jak může učitel šikany rozpoznat, jak chránit oběti a jak jednat s agresory. Jednotlivé oddíly knihy: Obrysy problému, Rozumíme šikaně?, Protagonisté šikany, Zvládání šikany, Prevence šikany.

**Helena Grecmanová — Eva Urbanovská: Waldorfská škola.** Hanex, Olomouc 1996, 145 s.

Kniha vznikla na základě studia zahraniční literatury, pedagogických dokumentů a vlastních zkušeností, získaných na kursech waldorfské pedagogiky a při pobytu na waldorfských školách v zahraničí.

V prvních kapitolách přehledně informuje o vzniku, vývoji a organizaci waldorfské školy a podstatě waldorfské pedagogiky s ohledem na její didaktické zřetele, dále pak o speciálních vzdělávacích a učebních úkolech jednotlivých vyučovacích předmětů v 1.–9. třídě. Část Metodické poznámky k obsahu vzdělání přináší množství cenných konkrétních informací o metodických postupech, ukázky technik, her a cvičení v jednotlivých vyučovacích

předmětech jako inspirace pro tvůrčí práci učitele naší školy. Součástí publikace jsou také přílohy, které dokumentují život na waldorfské škole.

**James S. Cangelosi: Strategie řízení třídy.** Jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce. Portál, Praha 1994, 304 s.

Kniha je určena všem, kdo pracují s dětskými a mládežnickými kolektivy a chtějí řešit problémy spojené s nízkou efektivitou řízení učebních aktivit, motivací a kázní dětí.

V knize jsou stručně shrnuty výsledky psychologických výzkumů, vysvětleny základní principy řízení třídy a z nich pak vyvozovány konkrétní strategie využitelné při vyučování a řešení pedagogických situací. Dále jsou zde uvedeny četné příklady běžných školních situací (více než 200), schémata, vzorové texty třídních řádů a dalších dokumentů.

**Susan Kovalik: Integrovaná tematická výuka. Model. Spirál, Kroměříž 1995, 304 s.**

Kniha je věnována především učitelům, ale i rodičům a politikům. Popisuje model výuky, která vychází z poznání, jak se učí lidský mozek a rozvíjí všechny děti i v oblastech řešení problémů, komunikace, spolupráce a dalších potřebných sociálních dovedností.

V první části je uvedena analýza tradičního vzdělávání z hlediska výzkumů mozku a formulováno osm složek mozkově kompatibilního prostředí. Druhá část nabízí řešení problému v podobě tematicky integrované výuky s popisem jednotlivých kroků projektování a realizace. Součástí hodnotné knihy je množství konkrétních příkladů a ukázek z realizace tohoto modelu v praxi.

**Jan Průcha: Pedagogická evaluace.** Hodnocení vzdělávacích programů, procesů a výsledků. Masarykova univerzita, CDVU, Brno 1996, 166 s.

Kniha se opírá o poznatky ve světě neobyčejně rozvinutého evaluačního pedagogického výzkumu. Chce poskytnout informace o evaluaci na základě objektivních procesů.

Teoretickou základnu tvoří první část (Teorie a přístupy), analyzující pojmy kvalita a efektivnost vzdělávání a popisující způsoby, jak lze tyto kategorie vyjadřovat a objektivně měřit. V rozsáhlejší druhé části (Praxe a hodnocení) se vysvětlují jednotlivé oblasti, v nichž se evaluace provádí a jakými způsoby se provádí. Další část (Aplikace) nabízí 24 případů speciálních postupů při hodnocení určitých jevů pedagogické reality.

**Chris Kyriacou: Klíčové dovednosti učitele.** Cesty k lepšímu vyučování. Portál, Praha 1996, 155 s.

Knihla určená především učitelům (i budoucím), ředitelům a inspektorům přináší náměty k vytváření a rozvíjení tzv. klíčových dovedností učitele. Autor vychází z četných výzkumů z této oblasti, praktických zkušeností učitelů i vlastních poznatků.

Jedná se o tyto skupiny dovedností: plánovací dovednosti, dovednosti realizační a řídicí, dovednosti přispívající k vytváření a rozvíjení příznivého klimatu ve třídě, dovednosti nezbytné k udržení kázně, diagnostické dovednosti a dovednosti autodiagnostické.

*Připravila Eva Urbanovská*

**Dr. Peter Gavora: Výzkumné metody v pedagogice.** Příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky. Paido, Brno 1996, 130 s.

Příručka je určena především studentům, učitelům a začínajícím výzkumným pracovníkům, kteří už mají určité znalosti z teorie pedagogického výzkumu. Autor vychází z této premisy, a proto se hned v první kapitole zabývá volbou výzkumné metody v rámci výzkumného plánu. V další kapitole se Gavora věnuje základním otázkám výzkumu. Definuje zde pojem výzkumná metoda a výzkumný nástroj. Dále stručně charakterizuje dvě základní vlastnosti výzkumného nástroje — validitu a reliabilitu. Závěr kapitoly je věnován korelačnímu koeficientu.

Po těchto dvou úvodních obecnějších kapitolách se Gavora podrobněji věnuje následujícím výzkumným metodám: pozorování, škálování, dotazníku, interview, metodě verbálních výpovědí, projektivní metodě a experimentu. Každá kapitola je zaměřena prakticky, teoretický výklad je omezen na nezbytnou míru, která je potřebná pro pochopení podstaty, smyslu a účelu dané výzkumné metody. V každé kapitole je významně zastoupena složka exemplární. V textu totiž najdeme mnoho cvičení a příkladů, které usnadňují pochopení podstaty dané výzkumné metody či výzkumného nástroje. Na cvičeních si může čtenář také ověřit, do jaké míry prostudovanou látku zvládl. Celá publikace má tedy charakter didaktického prostředku. Snaží se být pro čtenáře nejenom informačním zdrojem, ale i určitým návodem.

Určitým nedostatkem publikace je její výběrovost. Autor uvádí pouze některé výzkumné metody, i když snad nejvíce používané. Pozornost by si však jistě zasloužila i např. sociometrie nebo případová studie a další. Zcela jsou pomínuty v Gavorově knize metody historického výzkumu v pedagogice. Přitom právě metodologie historického výzkumu v pedagogice je v současné době na okraji zájmu a slušelo by se jí věnovat více pozornosti.

I přes naznačené dílčí nedostatky jde o publikaci, kterou zcela jistě uvítají výše zmiňované kategorie čtenářů. V současné době u nás totiž neexistuje mnoho publikací s tematikou výzkumných metod v pedagogice a právě Gavorova kniha je dalším krokem k odstranění tohoto nedostatku.

*Jiří Zounek*

## **Dědictví Komenského oznamuje**

V březnu 1997 vychází druhé opravené vydání pedagogického díla prof. B. Blížkovského doplněné novým shrnujícím přehledem a problémovými úlohami

### **Systémová pedagogika**

Kniha stojí 134 Kč. Bude k dispozici ve fakultních prodejnách PdF UK v Praze a PdF MU v Brně. Objednávky můžete zasílat přímo autorovi na adresu:

Prof. PhDr. Bohumír Blížkovský, CSc.  
Milénova 12  
638 00 Brno

Bližší informace získáte od autora na tel. čísle 05/52 82 95.

## **Česká pedagogická společnost**

vydala sborník z konference, která se konala v září 1996 ve Šlapanicích pod názvem

### **Transformace našeho školství**

Účastníci konference již sborník obdrželi a nyní nabízíme ostatním členům a dalším zájemcům možnost si sborník objednat. Cena pro členy Společnosti je 50 Kč, pro ostatní 80 Kč (+ poštovné). Objednávky vyřizuje administrace Pedagogické orientace (adresa v tiráži).